

ECOO: „Blue Book” 2020

Trends in optics and optometry -
comparative European data

- Dozwolone
- Praktykowane
- Nie dozwolone
- Brak danych

Poniższa tabela przedstawia przegląd
zakresów praktyk w Europie

Czynność/Kraj	AT	BE	BG	CH	CY	CZ	DE	DK	EE	ES	FI	FR	UK	GR	HR	HU	IE	IT	LT	LU	LV	MT	NL	NO	PO	RO	RS	SE	SI	TR
01. Refrakcja obiektywna	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●
02. Refrakcja subiektywna	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●
03. Dobór korekcji okularowej	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●
04. Sprzedaż pomocy optycznych	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●
05. Przepisywanie recept na okulary	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●
06. Dopasowywanie soczewek kontaktowych	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●
07. Sprzedaż soczewek kontaktowych	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●
08. Przepisywanie recept na soczewki kontaktowe	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●
09. Badanie przedniego odcinka oka	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●
10. Badanie dna oka	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●
11. Oftalmoskopia	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●
12. Badanie pod kątem chorób oczu	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●
13. Stosowanie leków diagnostycznych	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●
14. Stosowanie leków terapeutycznych	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●
15. Skierowanie do lekarza okulisty	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●
16. Skierowanie bezpośrednio na oddział okulistyczny	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●
17. Informowanie lekarzy o chorobach oczu pacjenta	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●
18. Tonometria bezkontaktowa	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●
19. Tonometria kontaktowa	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●
20. Sprawdzanie widzenia obuocznego	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●
21. Ortoptyka	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●
22. Perymetria	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●
23. Prowadzenie pacjentów z krótkowzrocznością	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●
24. Badania widzenia u kierowców	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●
25. Badanie widzenia u użytkowników monitorów ekranowych	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●
26. Dobór pomocy optycznych użytkownikom monitorów ekranowych	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●
27. Badanie pacjentów słabowidzących	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●
28. Dobór pomocy dla słabowidzących	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●
29. Badanie wzroku i przepisywanie korekcji dla dzieci poniżej 6 r.ż.	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●
30. Badanie wzroku i przepisywanie korekcji dla dzieci poniżej 12 r.ż.	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●
31. Dobieranie i dostarczanie okularów dla dzieci (0-18lat)	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●

Chociaż istnieje kilka różnic między krajami, to zakres praktyki podlega ciągłym zmianom. W niektórych krajach specjaliści mogą używać farmaceutyków do diagnostyki, w innych optometryści zdobyli uznanie lub są w trakcie zatwierdzania ich zawodu, który w większości przypadków należy do kategorii zawodów medycznych. W najbardziej rozwiniętych krajach zmierza się również w kierunku prowadzenia terapeutycznego zakresu praktyki. Po raz pierwszy w „Blue Book” pojawiły się dane o tym, czy optometryści mogą badać wzrok i przepisywać okulary dzieciom.

Pomimo tych różnic standardowe badanie wzroku jest podobne w całej Europie, a regulowane jest głównie przez specjalistyczne wytyczne.

Ponadto w dokumencie znajduje się informacja, że na przestrzeni lat liczba specjali-

stów w Europie nie ulega znaczącym zmianom. W Polsce liczba poszczególnych specjalistów na 10 tys. mieszkańców kształtuje się następująco:

- optyk okularowy: 1,05,
- optometrysta: 0,39,
- lekarz okulista: 1,24.

W większości krajów europejskich państwowe systemy opieki zdrowotnej finansują badanie wzroku pacjentów jedynie w przypadku, gdy zostało wykonane przez lekarza. W praktyce jednak w ponad połowie krajów badania prowadzone są przez różnych specjalistów. Warto też zaznaczyć, że może to wynikać z konieczności dostępu do podstawowej opieki z zakresu ochrony wzroku. Tylko w Polsce 53% społeczeństwa nosi okulary, a 4,4% – soczewki kontaktowe.

Liczba absolwentów optyki i optometrii również jest stabilna – w Polsce co roku koń-

czy edukację około 300 studentów z zakresu optyki okularowej i 260 z zakresu optometrii. Jedną z ciekawszych obserwacji, jaką w kluczowych wnioskach przytacza ECOO, jest ta, że w niektórych krajach implementacja wystandaryzowanych modeli edukacyjnych w jednostkach kształcących specjalistów jest często na bardziej zaawansowanym poziomie niż ustawowa regulacja zawodu.

Poza danymi dotyczącymi specjalistów „Blue Book” zawiera również dane dotyczące punktów sprzedaży detalicznej. Polska znajduje się w grupie 20% przebadanych przez ECOO krajów, w których właściciel salonu optycznego lub gabinetu optometrycznego nie musi spełniać żadnych wymagań dotyczących wykształcenia. W podobnej sytuacji są jeszcze Belgia, Malta, Niderlandy, Estonia i Szwecja. W pozostałych krajach na terenie Europy istnieje wymaganie przynajmniej zatrudnienia wykwalifikowanych specjalistów ochrony wzroku. Liczba punktów sprzedaży i praktyk w Polsce przypadających na 10 tys. mieszkańców to 1,26.

Prezes ECOO, dr Cindy Tromans, zauważyła, że pomimo osiągniętych znacznych postępów ugruntowanie pozycji optyków i optometrystów w Europie jako podstawowej opieki zdrowotnej wymaga nadal wyęźnionej pracy. Inwestycja w dobrze wykształconych i wykwalifikowanych pracowników może zapewnić wcześniejszy dostęp do podstawowej opieki i szybszą diagnostykę chorób oczu. Pandemia COVID-19 pokazała, że optycy i optometryści mogą przyczynić się do odciążenia systemu opieki zdrowotnej i zapewnienia ciągłości opieki okulistycznej. Okazuje się również, że specjaliści tych dwóch zawodów w różnych krajach są gotowi do podjęcia takiego wyzwania.

Sekretarz generalny ECOO Fabienne Eckert zauważa, że dostarczając jasny obraz zapotrzebowania na usługi w zakresie ochrony wzroku i obecnego stanu optometrii i optyki w Europie, ECOO może pomóc ustawodawcom w podjęciu decyzji odnośnie regulacji tych dwóch zawodów. „Blue Book” jest również cennym źródłem informacji dla członków ECOO, z którymi prowadzona jest współpraca na rzecz harmonizacji standardów klinicznych i edukacyjnych w Europie.

Standard badania optometrycznego

	Wywiad/historia przypadku	Przepisywanie mocy	Wyznaczanie terminu kolejnej kontroli	Ruchy oczu	Badanie przedniego odcinka oka	Refrakcja obiektywna	Refrakcja subiektywna	Badanie widzenia obocznego	Badanie widzenia bliskiego	Badanie dna oka	Dyskusja wyniku	Wydawanie pacjentowi recept na okulary lub soczewki kontaktowe
AT	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●
BE	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●
BG	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●
HR	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●
CY	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●
CZ	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●
DK	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●
EE	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●
FI	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●
DE	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●
GR	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●
HU	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●
IE	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●
IT	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●
LV	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●
LT	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●
LU	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●
MT	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●
NL	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●
MK	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●
NO	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●
PO	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●
RO	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●
RS	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●
SI	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●
ES	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●
SE	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●
CH	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●
UK	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●
FR	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●